

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, п. пох.
Конто пошт. шльа 14332.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в крив 450 зод.
За границями:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словакиї 30 ч. к. Румунії 15 л.
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміст адреси 1 зод.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З нарад сенату і сойму.

Експозе прем. Бартеля в сенаті. —
Ухвали сойму. — Відкинення ви-
сески Українського Клубу. — За-
міністраційної комісії.

Варшава, 30. липня 1926.

На нинішньому засіданні сенату виго-
доса прем. Бартель експозе, яке поза
звичайними політичними моментами було по-
свячене в цілості господарському поло-
женню держави. З політ. справ, поруше-
них в експозе, слід згадати про заяву
прем'єра, що уряд скористає тепер з ухва-
лених йому повноважень і приступить до
визначення різних декретів. Крім цього
прем'єр заявив, що по ф'єріях законодавчої
тіла муситимуть зайнятися самоврядними
законами. Важна річ, яку порушив ще
прем. Бартель, це думка зміни виборчої
організації до законодавчих тіл, що в ко-
жних національних меншостях викликало
згадав занепокоєння і негодування.

Засідання сойму почалося пополу-
дні. На його початок маршалок палату,
що уряд взяв назад свій проект закону
про чужинців. На тому ж засіданні прий-
шло до бурного інциденту між соц.
послом Рефером і вишкполіками, яких він
зачинув у своїй промові, що вони мають
„лишні руки“. Ці слова викликали на лавах
вишкполіських послів таку реакцію, що
вони не хотіли йому дозволити далі
промовляти. У справу мусів амішатися
маршалок, якому пос. Рефер заявив, що
не має на думці посілі в таким робом
інцидент закінчено.

На нинішньому засіданні ухвалено цілу
кучу законів. Так прийнято в другому
чтєнні читанні закон у справі ратифі-
кації міжнародної конвенції про викорис-
тання об'їгу і торгівлі порнографічних публі-
кацій. В другому читанні прийнято також
закон, який змінює закон про обов'язкове
обов'язання на виплату недовуги. Новелу
це закон продовження до 10 літ (від
3. червня 1926) речення осуджених кас-
торих на просторі Польщі. Зате пере-
несо Українського Клубу. Після прийняття
це закон внесло засідання сойму зам-
кнуто. Найближче в понеділок, год. 12.

Соймова адміністраційна комі-
сія закінчила сьогоднішню подібно дискусію
над законопроект про позитивне
самоврядування. Цей законопроект ухва-
лено в другому читанні проти голосів
„меншості“. Правниц була поста-
вила внесок, щоб на креслах не відбувати
виборів до повит. рад цілх 10 літ, але в
останній хвилі взяв його назад, запові-
зючи, що згодоси його при нагоді
об'являти проекту виборчої організації
до самоврядних установ. Цей проект роз-
глядатимуть уже по ф'єріях.

Personalia.

Вождом О. К. VI, Львів іменованний ген.
Порвід-Найгебавер. Дотепершній
вожд цього округу ген. Сікорський
переходить на становище одного з ін-
спекторів у Варшаві.

Довкола „шпигунської організації“.

Дальші ревеліції польської преси
Львів, 31. липня 1926.

Деякі польські органи преси годують
дальше свою жаду сензацій публіку ріж-
ними „ревеліціями“ про „найбільшу в
сторі Польщі шпигунську організацію“,
яку експозе недавно зазначено. Ревеліції
ці по більшій часті того роду, що не зна-
ють, чи в них більше подвійності: навісність,
чи брутальну нахабність іх творців. Бо те,
що в тих ревеліціях подается, має дуже
мало що спільного з шпигунством, а за-
те обчислене не затроєння і так уже
зичить затроєної атмосфери в польській
суспільності, яку просто нацькову-
ється проти всього, що україн-
ське. Ревеліції ці якують зайвий раз
також на цілковиту неосвіщеність і
повну безкритичність Польщі в у-
країнських справах.

На докази вище сказаного нехай послу-
жать найновіші „сензації“ польської преси
про цю „шпигунську сферу“. Отже по-
дається в тих сензаційних „подробках“,
що всі митки тої широко розгалуженої
організації концентрувалися в руках по-
ковника Сп. Стрільця Ігнація (І) Ко-
рвалдського, який є в Берліні на службі
ім. ген. штабу. На його очік б'єся штаб

виплачував значні суми на ведення шпигу-
нства в Польщі і приготування дивер-
сій. Дуже знаменна річ — пише поль-
ська преса, — що між часу трагичних ви-
падків пожежі. Ко овалець зачав розпоря-
джати пожежно-більшими сумами і і
справу українського шпигунства значно
оживився. До Берліна переселили на-
віть інформації про дрібниці з окружен-
ня теперішнього міні-за військових справ.

Деякі шпигуни були такі чуйні і обереж-
ні, що комунікувалися з Берліном під
покришкою філіателії. Вони були
такі дотепні і, що посилали туди альбо-
ми пошт. марок, складених умовленнями за-
давальцями шифрами, які творили цілу ко-
респонденцію. Так само з Берліна дїста-
вали вони інструкції в шифрі зручно уло-
жених марок.

Цілу ту шпигунську діяльність покри-
вало УНДО. Його провідники, правда,
не мішалися до тої „патрістичної діяль-
ності“ студентів і може про це не знали
або не хотіли знати (правда, як найіно-
сказано! — Ред.), але вони мимоволі по-
кривали злочини своєю повагою (Р). Го-
ловними мотивами всіх тих українців була
ненависть до Польщі.

Митки шпигунства сягали також до Дан-
цігу, де від цілого ряду літ працює в
найтіснійшій лубі з німецькими корпора-
ціями українське студ. тов. „Основа“
члени якого — переважно сини полів і
учителів з Малопольщі (разом понад 100
членів!) — Ред.) Вони збиралися звичайно
далеко від міста в льокалі, уділеному їм
масонською ложою у Вжешу на Цін-
глерсгоге. Про антидержавну діяльність
„Основи“ свідчить хочби факт, що відомі
з процесу Штайгера Ольшанський
найшов пристановище у членів, а даль-
ше, що члени „Основи“ їздили часто до
Кракова і Львова і т. д. і т. д.

Скільки варта ці всі сензаційні „ре-
веліції“, нехай осудять самі читачі.

Збройні сутички на сербсько-болгарській границі.

Білогород, 30. липня 1926.

Над сербсько-болгарською границею
коло місцевості Крива Полянка прийшло
до кривавої сутички між болгарськими ко-
мітаджіми, що перейшли на сербську те-
риторію, і югославським відділом. До-
сита Югославия відіграв болгарські від-
діли, які забрали з собою вбитих і ране-
них. Югославия мають з убитих.

З судової салі.

Гуцули перед львівським судом.
Львів, 31. липня 1926.

Вчора привезено до львівської торні
при окружній карній суді Н Гуцулів, об-
винувачених у злочини державної зради
з § 38 крим. зак. Прокуратура при окр.
суді в Коломиї виготовила проти них акт
обвинувачення, але в останній хвилі справу
перенесено до львівського суду тільки з тої
причини, що присяжні судді в Коломиї
складаються переважно з українських
селян. Розправа відбудеться у львівському
суді в осінній сесії. На лаві обвинуваче-
них: Созант Бухарчук, Антін Натанюк,
Микола Радич, Михайло Семчук, Микола
Сороган, Яків Меньшала, Василь Ретуш,
Юрко Павлюк, Федір Гарасимчук, Андрій
Гаврилюк, Мих. Генчук і Юда Грайф.

† Посмертна згадка.

В останній хвилі довідуємося, що в Зо-
лочеві помер **Семен Іванович**, ек-
сплуатувач нар. школи у Вільшанці, зол-
оч. повіту, освітній діяч, народний робіт-
ник, добродій „Рідної Школи“, основник
спільнотного фонду для бідної шкільної
молоді при Т-ві „Просвіта“. Ширшу зга-
дку присвятимо Покійному в найближчому
числі.

Біржа.

Гроші.

Вчора передполудня тенденція зниз-
кова, пополуноді перейшла вона в знизко-
ву. Долар впав на 4 пункти. Оборот се-
редній.

Валюти: амер. долар 9,07—9,08, ка-
над. дол. 9,00—9,02, чеська корона 0,26—
0,2625, франк 0,22—0,225, швайц.
франк 1,70—1,73, німецька марка 218,40.

Збіжжя.

Тенденція знижова. Наявний сиваний.
Пшениця 41,50—42,50 жито 26—27 овес
24—25 зод.

Московські події.

Львів, 31. липня.

В Москві назрівають нові події,
що можуть спричинити поважне
захитання самих основ більшовиз-
му. Показується, що опозиція вну-
трі комуністичної партії під про-
водом Зіновєва по XIV. зїзді партії
не заломилася. Наші читачі при-
гадують собі, що на тому зїзді
опозиція заатакувала устами Зіно-
вєва заявляючи теперішню політику
офіційного проводу партії, під-
дала гострій критиці будову дер-
жавного капіталізму в С. Р. С. Р.,
селянську політику партійної біль-
шости і накінче нову економічну
політику. На зїзді побідила біль-
шість під проводом Сталіна, Буха-
ріна, Рикова і Калініна. Зіновєва
тоді усунуто з Ленінграду, де він
зорганізував опозицію, та, здава-
лося, підлягав йому кріла.

Теперішні московські події до-
казують, що Зіновєв не подався
і боротьби проти пануючого офі-
ційного політичного курсу партії
не залишив. Опозиція по XIV. партій-
ному зїзді закопсувалася, пере-
йшла в підпілля та повела вели-
ку і широку організаційну діяль-
ність. Сильна опозиційна група
поставала навіть у самій Москві,
а до якої міри вона була закопсу-
рована, доказує найкраще факт,
що відбувала свої зібрання далеко
поза Московію в лісі.

Та, не вважаючи на велику за-
конспірованість опозиції, правляча
більшість всеж таки мала добрі ін-
формації про всі рухи свого про-
тивника. На останньому засіданні
Ц. К. партії Зіновєв мав заатакува-
ти Дзержинського за те, що орга-
нізує Д. П. У. (давньої чехи) переслі-
дують і напастують безпідставно
членів опозиції. Це вивело Дзержин-
ського з рівноваги. Він на ос-
нові матеріалів змалював цілу ді-
яльність Зіновєва та опозиції як
невзначайно шкідливу для партії,
що несе їй не тільки ослаблення,
але й загибель, і зажадав виклю-
чення Зіновєва з політичного бю-
ра партії. Цілий цей інцидент по-
ддав на Дзержинського так сильно
і до тої міри його зденервував,
що він цього не пережив. Ось тут,
як кажуть, треба шукати прав-
дивої причини смерті Дзержин-
ського.

Безпосередньо по його смерті Зі-
новєва дійсно з партійного бюра
усунули, та мали наложити на нього
домовий арешт. В Москві, Ле-
нінграді та у всіх майже більших
містах усього Радянського Союзу
переведено багато арештувань по-
між прихильниками і членами опо-
зиції. Таким чином почалася там
активна боротьба з опозицією в
партії. Важко передбачити дальшій
розвиток подій, зв'язаних з тепе-
рішніми подіями. Та не уявляється
нікому сумніву факт, що найсиль-
ша дотепер у світі партія, побудо-
вана на безоглядній внутрішній ди-
сципліні, партія, що завжди ви-
ключно тій своїй прикметі, як та-
кож нечужайній централізації свого
внутрішнього життя, виконувала
диктаторську владу на території
від Балтики по Тихий Океан, поча-
ла поважно розкладатися у своєму
нутрі. Причини того розкладового
процесу треба шукати без сумніву
в ідейному конфлікті. І саме тому,
що непорозуміння мають чисто

ідейний підклад, не можна надіяти-
ся на їх ліквідацію, а то тим більше,
що опозиція розрослася широко
і творить уже тепер немов би окре-
му комуністичну партію.

Конфлікт унутрі компартії на-
зрівав уже давно. Був він ще за
життя Леніна, та той ладнав його
своїм величезним авторитетом, а
своєю величезною індивідуаль-
ністю не давав йому змоги при-
брати небезпечних для партії та її
диктатури форм. Ніжка опозиція не
могла встояти перед генієм Ле-
ніна. Та зараже по його смерті
вона появилася в партії та приби-
рала всякі форми, аж накінче роз-
рослася до нинішніх розмірів. Ці-
каве те, що і давніша опозиція,
яку поборював Зіновєв, і теперішня,
на чолі якої стоїть сам Зіновєв,
брала і бере формально свій поча-
ток у відмінній від більшости партії
інтерпретації заповітів Леніна про
реалізацію комуністичної програми,
т. зв. лєнінізму. Обидві спо-
рачі сторони вважають себе прав-
дивими виконавцями Ленінової про-
грами та обидві запевняють, що
тільки вони мають дані та право
на таке, а не інше розуміння лєні-
нізму. Спір, як бачимо, безконеч-
ний, коли прийняти, що обі сторони
мають глибоке переконання в своїй
непомилковості. На ділі ж не це
дає силу опозиції, а те, що прак-
тичне життя переходить до поряд-
ку дивного над усіма формула-
ми комуністичних канонів, навіть
лєнінського покорою і що більшість
партії, рахуючися з реальними об-
ставинами й нагою дійсністю, їде
на стрічу вимогам життя, а опози-
ція стоїть на сторожі чистоти ко-
муністичних канонів.

Коли приглянутися структурі те-
перішньої російської компартії, коли
взяти на увагу нечуваній центра-
лізм, що в ній закорінився, коли
слідкувати за диктаторою політич-
ного бюра, яке накладає усім членам
партії беззастережно свою волю,
якій вони мусять підпорядковувати-
ся за ціну приналежності до партії,
то стане нам ясним, що нинішній
конфлікт є цілком природним яви-
щем. Неможливо допустити, щоб
у величезному колективі, яким є
компартія, не було відмінних думок,
неможливо, щоб всі члени партії
оставали все тільки складовими,
бездумними і бездушними частина-
ми великої машини та піддавалися
волі кількох людей, що сидять у
політичному бюрі партії. Неможливо
це навіть у самому центральному
комітеті партії, де сидять всеж такі
індивідуальності з почуттям влас-
ного я, зі специфічним розумінням
програми та особливим підходом
до кожного життєвого явища. Поза
офіційними правдами, поза дум-
кою більшости, ніхто з членів партії
не смів висловлювати прилюдно
своїх думок, ніхто не мав права
прилюдно критику, і тому вона при
диктатурі шукала свого явищу в
підпіллі.

Конфлікт, що був донедавна
чисто теоретичним, став тепер при-
бирати конкретні форми активізму
з обох сторін і не обмежиться вже
до самої партії, але напевно найде
широкий відгомін і спричинить по-
важну зміну також у державному
житті РСР.

Найновіші відомості кажуть, що
на підкладі описаних непорозумін
вноситься у РСР на збройні кон-
флікти. Обі сторони розповіда-
ють

жору 21 співаків (15 мушкетерів і 6 жінок) позначило свого дотеперішнього диригента, при якому злилися тільки члени адміністрації і 4 співаки. Причина — довгий записковий конфлікт. П. Котко знапоморочений своїми оцінками і матеріальними успіхами після зливання у таборі інтернованих, не вдоводився дисципліною диригента, а забавляв диктаторських прав супроти хористів і хористок. Це не могло подобатися усім жінкам, які йому подобалися, а тим менше мушкетерам. Скандаль ставали щораз частіше. До повного розриву дійшло під найпопулярнішим клантником галицького неба в Закарпатті, де члени хору на загальних зборах товариства виступили проти П. Котки і поставили йому свої домагання, на які він не хотів згодитися. Найсумнішим моментом усієї історії є факт, що П. Котко мав аж звертатися за допомогою до місцевої влади, щоб одних членів хору вислати зі Закарпаття, а всім іншим не дати дозволу на концерти. З огляду на те, що вся каса хору находилася завісам у руках диригента, хористи злилися без засобів і покинули робити спроби одержати дозвіл на концерти. Вся ця історія нагадує аналогічний епізод у славній хорі Котинія, також спаралізованій внаслідок чисто особистих непорозумінь, які здебільша зводилися до інтриг на ґрунті враженої амбіції та незадоволених апетитів.

— **Бернард Шоу і свобода слова.** Цим диялом світкував 70-ліття своїх уродин один з найвизначніших сучасних письменників, англійський драматург Бернард Шоу. Шоу є одним з найбільше немилозвучних критиків англійського імперіалізму та лицемірності. Тому не дивно, що англійський уряд не хотів призначити до свята, влаштованого в його 70-ліття робітничою партією та його почитувачами. Консервативна, найбільша партія запротестувала, щоб дати бенкет у честь Шоу в будівлю парламенту. Аранжер бенкету, бувший прем'єр Ремсей Макдональд, мусів перенести його до приватного готелю. Уряд, знаючи злочин Шоу, готов був піти на компроміс і вислати своїх делегатів, однак зі застереженням, що Шоу стримується від політичних угад у своїй промові. Шоу відкинув цю пропозицію. Якби він міг промовити не на злобу дня і не про англійський устрій! Він почав свою промову від спростовування дегенці про свою невинуватість, вперваючи, що "великі люди" — це гумбути XIX віку. Тільки англійський уряд недовіряє йому на величистості, коли хоче відрізати Египет від возу з Нілу або припинити свободу слова своїм громадянам. "Свобода слова" — сказав Шоу — в державі — це не спроможність говорити про річ самозрозумілу, мов придорожній стовп на добре вдержаній шляху, а спроможність говорити про справу спірну". І на тему цих спірних справ сказав Шоу стільки еретичних думок на адресу Англії, про її справедливість та суспільний лад, що його товариші по перу, такі визначні письменники, як Гельсгоорт та Беррі, монірно не відважилися своїм заявляти, що не можуть узяти участь у святі такого несправедливо молодого "протестанта", соціаліста, критика та ідеаліста! А англійський уряд, на доказ, що не є таким ворогом свободи слова, як казав Шоу, не робив ніяких труднощів, щоб всю цю розторопу його критики оголосити в міліонах газетних примірників і радіофонних годин.

— **Втрачена львівська сензация.** Великої честі зазнав Львів, куди недавно прийшов у відвідини американський мільонер, Мек Кормін, зі своєю жінкою, польською співач-

кою Вальською, яка виступала в місійській опері. Мек Кормін давно вже немолодий, розвівся з своєю жінкою з першою спобою, дочкою мільярдера Рокфеллера, атож він величезно майно з оперу в Шикаго, щоб нові химерна жінка могла показувати свою красу та голос, ще й — це ж необхідна умова молодого подружжя! — відомоюся Штайнхаймською цестодою. Якби мешканці Львова були знали про його побут у місті, то певно половина пішла би під готель Жоржа, щоб подивитися не на його жінку, а на нього.

— **Убивство поліційного конфідента.** У Варшаві в 9 ч. веч. на вулиці кілька невідомих людей дало 20 смертельних стрілів до поліційного конфідента Ульбриха-Беднарчика, який, здається, служив лише самій поліції. Його убивство було наслідком приготування помсти його недавнім партійним товаришам, комуністам Претгарна урядова професія поліційних конфідентів, піддержувана деякими державами XX віку, збогачує постійно хроніку сицилійської "пендети".

— **Звичайна краса хроніка.** Жінки щораз частіше пробують умирати: вчора знову пані Яніна Млодинська у Львові випила сильного квісу, а Марія Торган у Коношках (Рогатинщина) зажадала отрути. — У Дорогобичі застрелили 18-літній сина адвоката Шпінман. — До скарбової каси в Ліську пробували дістатися місцеві вломники-аматори, які не в силі були пробити стіни. Зле вже діється, коли "чесні люди" роблять конкуренцію факховим злодіям! — У Черемислі арештували дорогобичського громадянина Каз. Савчинського, який пускав у світ фальшиві двозолотівки власного виробу з цини, яких однією хвилю було те, що не мали металевого агуку. — Двох сльських парубків з Генриківки (городського пов.) Костя та Сусаловського засудили на 10 міс. в'язниці як посуджених у вбивстві свого товариша Гадзали у загальній білці. Причиною — дівчина. — В Артемівській Волі (пов. Мостиска) абили селяне господаря Василя Луценка у сварні за межу.

— **Особисті вісти.** Дня 22. VII. 1926 р. одержав у Високій Технічній Школі в Давидів перший з українських студентів — Євген Вертигоров диплом інженіра хемії з дуже добрим поступом. — Дня 15. червня здобув у Нью-Йоркському університеті диплом на укінчене право п. Марцель Е. Вагнер (Шевчинський) з Джерси Сіті. Молодий український адвокат, як подає американська "Свобода", уродився в Дорогобичі, станіславського повіту, в 1904 р. В Америці брав він живу участь в українським громадським житті. Тепер М. Е. Вагнер працює в бюрі адвоката А. Е. Енгельго в Джерси Сіті.

— **Українола.** У "Прагер Прессе" з дня 26-го ц. м. находимо у відділі "Slavische Rundschau" інформації про пам'ятник Сквороди в Іллінії, біля Харкова, українізацію "Комуніста", про заходи для перевезення приватної музейної збірки булгар царського генерала П. Потоцького з Ленінграду до Києва і довгу літературну хроніку нових видань на Радянській Україні. — Прага в 70-ліття смерті Гавлаша Боровського рішила поставити його пам'ятник. — Французький летун Жіріс перелетів з Москви до Парижа, ні разу не зупиняючись у дорозі.

— **Світова хроніка.** У Швейцарії ведуть живу кампанію, щоб вивести з купельних містх доми гри для чужинців. — На побережжя Флориди (Затиснені Держави) великий бороваї випили велику кількість готелів, телеграфічних проводів і додок, вартості 5 мід.

дод. Сотки осіб винуло. — У місті Галза (Румунія) злиня спричинили пожежі, що забили деякі ділянки і десятих гектарів пілі. — Дня 25. липня розписала Ліга Націй міжнародний конкурс на план будівлі для своєї інституції в Женеві. Жюрі складатиметься з девяти архітектів світової слави. Проекти мають узяти на увагу всі вигоди модерних будівель і високу ідею, для якої ця будівля призначена. — Американських фільмових артистів Лайтаса Фербенкса і його жінку Мері Піффорд прийняв у себе президент Масарик. — Першу університетську катедру міжнародного руху в користь міра матиме німецький професор Вальтер Шюкінге, свіжо призначений до Кіля.

— **Звертаємо увагу на пинітне оголошення** фірми а обувом світової слави Дель-ка. 1—1

Всячина.

Бандит, що ограбив Леніна. Невдоволено арештували в Москві бандита Кошеля, товариша проводирів бандитів з 1917—19 рр. Якова Кошелякова, який напад на Леніна, коли він раз іхав зі своєю жінкою Коульською, на засіданні "совета". Кошеляков (шось у роді нашого Гамленка — спелікціт від "гаманця") відобразив від Леніна револьвер, портфель з документами і шез. Кошеляков вийшов анедові пізніше, коли він відстрілювався перед поліцією. Цікаво те, що його приятеля Кошеля схопили тепер саме в тому місці, де колись Кошеляков ограбив Леніна.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі лихоніття!

Зі спорту.

З українського Спорт. Союзу у Львові.

В місяці серпні починаються змагання в копанню м'яча за містечком на 1926 рік. Побіда дружини дістане срібний кубок, жертований Т. лон "Дністер" у Львові. У вересні (в днях 19, 20 і 21 ц. р.) відбудуться у Львові на площі Сокола-Батка міжхобові легкоатлетичні змагання за мандрівні нагороди: I "Нового Часу", II "Червоної Калини" і III "Української Кооперативної Організації". Про подробиці щодо вище згаданих змагань повідомляється письменно всі спортивні товариства й установи в краю. Якщо котресь товариство не одержало такого повідомлення, повинно негайно відіслати письменно на адресу Українського Спорт. Союзу у Львові, вул. Руська ч. 18, I. пов. Спорт. Рада.

Сокіл IV. — Гасмонея комб.

Небувалою сензацио і велике зацікавлення викликають змагання в копанні м'яча між молодіжними симпатичною дружиною Сокола IV. і знаменою жіноцькою дружиною Гасмонея комб., що відбуються наї невід в год. 330 попов. на площі Сокола-Батка. Дешевий аступ як на ігрища, так і на фестивалі стигнуть всі тіх, котрим не пощастило побувати під цю пору на свіжій волондусі, щоб тіх кілька годин перевести на мильні розриви серед своїх. Даймо доказ нашого зацікавлення українським спортом, ідучи за приміром інших культурних народів!

ОПОВІСТКИ.

Український театр під дир. І. Когутка.

Зборів, сая У. П. Т.
Медія I. VII. Послужба ніч.
По м'ор'яні, сая Сокола.
Понеділок 2. VIII. Війна з жінками.
Вікторок 3. VIII. Барон Кіммер.
Серед 4. VIII. Дель і ніч.
Четвер 5. VIII. Люнатик, прем'єра.
Залізаї, сая Просвіта.
П'ятниця 6. VIII. Воєнний похресник.
Субота 7. VIII. Дель і ніч.
Неділя 8. VIII. Шельменко джур.
Понеділок 9. VIII. Люнатик.
З дням 15. VII. зазначено до трупи відомо артиста в Березовського і п. Стефанова. Режисером театру є в. Блавицький. 146 1—7

Два чотиритні, піснотуральні збірники, що зложали існує тільки в українській академічній гімназії у Львові 1906 р., відбудеться дня 8. вересня п. р. Зголошення слати на адресу: д-ра Лабі Василь, Львів Кооператива 30, який подасть точніші інформації відносно програм збірок. — За комітет Мага і с. Галицький. 61 2—3

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ДО МАТУРИ і ПОПРАВКИ підготувати математика, фізика, Педагогіка і чотири мови. Також деякі російські мови. 3—7

ПРИЙМУ одяг або ді. пини на ст. шов, з удеканчаним або без: окрем. мініата. Калікова, вул. Збавицька 1. 145

ІДЕАЛЬНЕ, пеняте, дешево дістатися в Турчанині. Переміський укр. — 1—2

КІЛИМИ о гарних народних вишивках. Особливої якості за годину і на сплату почуває в наявності фабрика "Техні" М. Кошунів, Рави Руська. 138 2—3

ІНТЕЛІГЕНТНА родина прийме для ді. лонів на мешкання на корисних угод. Окремі поїзди, портфелі, з хвилю до державного скарбнича С. С. В. Зголошення до 15 серпня поштові вказує в Палаті п. Перемишля. 139 2—3

СТОЛІРСЬКИХ хлопців, що мають початки, прийме Вертигоров, сільський майстер, Клепарів, вулиця Циркова — Львів. 143 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповімо.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппапорта Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/11.

Польовування й виникання зубів без болу. Штучні зуби в квітку і золоті на американську систему. Платити з прохвилю погоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядових та студентів знизка та полехи в сплатах. 147 1—3

Записаний судовий зяток

д-р Амброзій Целевич

оператор і акушер, б. лікар клінік у Відні, Львові і Кракові спрочадились до

Камінік Стрункової

до Народного Дому проти старост. Незаможних лічить за утримання гонорарем. Вільний відз на поділі Н-93 родильного Дому. 148

Конкурс.

Виді Товариства "Бурса с. а. Никодая в Перемишлі" оголошує конкурс на прийняття гімназійних учеників на шк. р. 1926/27. Оплата в бурсі буде 40 пр. шов, чим в інституті. Бувають виключення мають повноно виступати. Заложити з оплатою не будуть прийняті. Подання з додученою карткою на відповід належить вноити по конськ. п. р. до: Управи "Українського гімназійного інститута в Перемишлі", ауд. Бистова ч. 14. На случай прийняття Виді повідомить по 60 тента про успіхи прийняття. 2—3

Перльмуттера Ультрамарины

є безумовно найліпшою і найвідатнішою фарбою до білля, аалпа і малярських шлей. Відзначена в виставах золотими медалями в Брукселі і Медіолані. 92 3—48

Штучні Навози

всілякого рода

Гарантія вмістності.

Томасину

Суперфосфати

мінеральні і кісткові

Потасові соли

стасфурські

Каліні красні

Азотнік

мелений і гранулований

Сірчан амоні

Салітру амоні

Вално палене і мелене

найдешевше вагоном і детально

доставляє

Клеф КАРРАХ Львів

Цінники і інструкції даром і оплачено. 62

Ширіть наш часопис!

!! Останній Тиждень !!

Вже сегомого серпня, в суботу, кінчиться посезонна продаж обую

Дель-На

по знижених цінах.

По широкому світі.

З комуністичної партії, а саме з її політичного бюро виключили Зіновєва за організування опозиції: його місце зайняв Рудзутак. З офіційного комунікату СРСР виходить, що всебічне політичне бюро складається тепер з таких осіб: Сталін, Риков, Бухарін, Томський, Калінін, Молотов, Рудзутак і Троцький. З центрального комітету партії виключили також прихильника Зіновєва — Лашевіча, якого виключили також зі становища заст. голови воєнно-революційної ради.

Конфлікт англійських вуглекопів з урядом тріває далі. Виконавчий комітет союзу шахтарів радить над пропозиціями єпископів, що є посередниками між двома спірними сторонами.

Французький уряд Поанкаре придбав довіря провінції, звідки йдуть живіше до державних банків податки.

Румунія відкриває широко розгалужену сіть шпівнажі в користь радянського уряду. У зв'язку з цим уряд переводить дуже точну контролю над чужинцями. На Буковині 300 Німців одержало наказ виїхати.

Контролю над Австрією має нести конференція амбасадорів у Парижі, яка радить саме над цією справою.

У Мексику може прийти легко до релігійних заворушень внаслідок державних законів, звернених проти католицької церкви.

В Афганістані англійський уряд затривожений небезпечною агітацією комунізму між магометанами. Радянський уряд постачає також зброю в Індію, де Англія має всього 60.000 війська.

10 серпня ц. р. здержуємо висилку П. Т. Неведилатникам, що залягають з передплатою. -- Передплата на серпень 450.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число "Діла" сконфісковано за одне більше місце і ціле закінчення статті "Замах на свободу адвокатського стану". Це 75-а з черги конфіскація нашого органу в цьому році.

— В справі амністії для політичних в'язнів відбудеться віче в неділю днів 1. серпня 1926 р. у Львові заходом Народньої Організації Українців м. Львова в великій залі Муз. Тов-ва ім. М. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5. Реферуватиме д-р Олександр Маричак. Початок віча о год. 12-тій в позузі. Така важка справа збере без сумніву велику кількість нашого громадянства. Афіші та листочки в справі цього віча сконфісковані за місце, в якому мотивується коженість масової участі українського громадянства у вічу.

— Хор Котка розбився. Одержуємо величезний реферат з 21 підписаним членів хору Котка, який приносить нам повеселу звістку, що цей хор розбився з 32 членів

ного Союзу Українських Кооператив імж. Ю. Павличковський. Всі учасники дискусії задоволені над завданням кооперативних робітників, а зокрема організаційних відділів у теперішню пору. Організатор повинен не тільки визначитися з напрямом в роках і цінах товарів, але й мусить амбіти висловити населенню завдання кооперативів та мусить сам глибоко її розуміти. Організатор мусить бути не тільки кооператором, але й культурно-освітнім діячем, пропагатором всеобщого піднесення культури й добробуту українського народу власними силами. Резолюція дискусії сформульованій в постановках наради, які звучать:

1) З огляду на те, що наша господарсько-споживча й хліборобська кооперація, ізза недостатку кредитових сплук, мусить давати товаришам й готівкою в засади нездоровий, споживчий кредит, а поби того, має ще великі втрати через приймання оборотного капіталу в твердій валюті на високій відсоток, — анкета усталено погляд, що наслідок час планоно організувати здорову кредитову кооперацію.

2) Поставити цю кредитову кооперацію є завданням і обов'язком "Центробанку", який може це доконати своїм окремим організаційним відділом.

3) Наш кооперативний досвід вказує, що українській кооперації треба дешевого золотогов кредит. Тому одобрюється всі заходи Рев. Союзу, щоби такі золоті кредити для кооперативів видобути.

4) Анкета не признає справедливою й доцільною кредитову політику деяких наших централів, які забезпечують сплату доларових позичок також на випадок пониження курсу доларів. Приймаючи капітал до обороту в доларах, централі мають право й обов'язок позичати його в доларів і в доларів жадати сплати позичок. Покриття різниці курсу, на випадок пониження курсу доларів, не є обов'язком централів, вкладників, а тому й не повинні жадати цього централі від кооперативів — своїх довжників.

5) Обов'язком наших кооперативних кредитових централів є зупинити роздоби ними золоті власні фонди і кредити на золоті (не доларові) позички кооперативам усіх видів.

6) Анкета вказує, що за тим, щоби відтепер не переіначувати кредитові установ на кооперативні інших видів. Змінити характер кредитової установи альшо за дозволом РСУК тільки там, де ще остастись друга кредитова установа.

Інтерпеляції Українського Клубу.

В останньому часі члени Українського Клубу висловили цілу низку інтерпеляцій, з яких наведемо отсі:

1) Інтерпеляція пос. Хруцького і тов. до міністра справедливості в справі дисциплінарного засудження адвоката д-ра М. Воробия і д-ра І. Сохальського в Калуші. Обом названим адвокатам заборонено виконувати адвокатську практику в часі 3 місяців, про що ми писали згоря докладніше в передовій статті. Інтерпелянти представили мартирологію і шкани обох українських громадян за те, що вони були згідно з цілою нашою тодішньою опінією проти участі України у виборах до австрійського союму в 1922 р. і запитують при кінці міністра справедливості, чи він не уважає за аказане знести той нечуваний присуд?

2) Інтерпеляція пос. Хруцького і тов. до міністра рільництва в справі удрінення негальної допомоги мешканцям громади Якимичів-Каліш в руденському повіті, яку 6. липня ц. р. навістила страшна буря з градом, що знищила весь селянський добіток.

3) Інтерпеляція пос. Козницького і тов. до міністра освіти в справі неюдяського катування українських дітей польськими учителями в народній школі села Колонія, кобринського повіту, на Поділі.

4) Інтерпеляція пос. Б. Козубського і тов. до міністра скарбу в справі безправного постоповаження секвестра торскавського інспекторату в Крайніш Кухніцького супроти п. Тимофея Грєка, мешкаючого села Бережанка, крем'янецького повіту.

5) Інтерпеляція пос. Козницького, Гейдлера і тов. до ради міністрів в справі невиконання урядом обов'язку пошукати й справедливості у відношенні до бузаших австрійських активних старшин і підших австрійських активних старшин, замешкалих у Сх. Галичині, а приналежних до української або жидівської народності. Інтерпелянти визнають уряд прийняти тих старшин і підстаршин до служби, щоби дати їм належне заосмотрення.

лиха частина закупів відбувалася на кредит і сягала 80—90 відсотків. Центросоюз поробив заходи для організованого збуту деяких сільсько-господарських продуктів уже в цьому році. В першу чергу піде організований збут яєць. На підставі даних встановлено, що наша кооперація збирає вже тепер біля 15 вагонів яєць на тиждень. Якщо налагодиться плановий збут цього продукту через централі, то можна надіятися великих успіхів на полі експорту бодай у тій одній ділянці. Крім того хоче Центросоюз також у цьому році почати організований збут збіжжя.

Далі ділялися ми з реферата і про те, що в нашій кооперації не закріпилася як слід кооперативна дисципліна, а її недостатка є поважною перешкодою в уніфікації товарів, якими торгують кооперативи.

По рефератах відбулася обширна і незвичайно поважна дискусія. Її впливом були такі постанови:

1. Зібрані на нараді дня 24. липня 1926 р. представники повітових кооперативних осередків постановляють приступити негайно до загальної сильної планової акції в напрямку імпорту через Центросоюз ітучних наловів, насіння, машин і до експорту сільсько-господарських продуктів, в першу чергу яєць та збіжжя через ЦС і кінотча через "Полотно", а то на загальних основах, поладних ЦС до мідом у комунікатах та обговорених на цій нараді. Повітові кооперативні осередки поведуть негайно відповідну пропаганду в своїх районах і на час повідомлять ЦС про свої запотребування в сільсько-господарській імпорту та про свої зобов'язання в організації сільсько-господарського експорту.

2. Щоби це завдання краще виконати та заповнити кооперації шоразділші умови для сільсько-господарського імпорту та експорту, зібрані постановляють перевести акцію громадного вступлення сільських кооперативів і їх повітових осередків в члени Кр. Товариства Господарського "Сільський Господар" у Львові, який усі кооперативні членські вкладки має ужити до організування бригади мандрієвних агрономів при повітових кооперативних осередках. Певеєдлення цього доручається Ревізійному Союзові українських Кооперативів. ЦС і його члени викуплять бодай 1000 примірників книжки про ведення вірського господарства, коли "Сільський Господар" видасть її ще цього року.

II. Організаційна нарада.

Дня 25. липня відбулася також у Ревізійному Союзі Українських Кооперативів нарада в справах організації кооперативного життя. Предметом наради були реферати іпси. Капости на тему: Сучасний стан кооперативного будівництва, і дир. Мартюка на тему: Співпраця організаційних відділів в торговельних в повітових союзах. Провідником наради був голова Ревізій-

ресених акваформ.

Різьбу студіювало в останньому році два Українці, а саме Сергій Литвиненко та Валерій Козлов, обидва емігранти з Великої України. Литвиненко, ученик проф. Ляшки, розвивався у різномірних напрямках, бо працював з рівним успіхом, моделюючи в глині та вирізуючи в дереві. Його різьби відзначили похвальним признанням, що знов є найкращим мірилом їхньої вартості. Козлов же — як і Карпенко — мусів для хліба працювати більше поза академією, тим то на виставці помістив ледви одну студію, а саме автопортрет в гіпсі. Будучи учеником проф. Дуніковського, перенявся наскрізь стилем свого майстра й отсмі шляхом — [покищо — йде далі]. На відділі архітектури не було нікого з Українців.

Замітне, що в краківському щоденнику "Нова Реформа" появилася рецензія з цієї вистави якогось добродія "Ст. М.", де він — що правда — зовсім гарно висловлюється про творчість наших молодих мистців, але при їхніх назвках згадує в скобках, що це були "Росіяне". Дивує це тим більше, що цей добродій, будучи на виставі в будинку академії, міг без труднощів дістати інформації про студентів. А всі студенти — Українці зголошували точно при вписі свою національність. Невідомо, як назвати таку поведінку рецензента — ігноренцією, чи перфідією?

умовами погодилисяб взяти участь в великій коаліції й вернутися до правительств, але не довіряють не тільки, що зрозуміле, німецьким людоям з під стягу Штрєземана, але й самому центрові. Соціалні демократи не почувалися до вини й заявляють, що коли вже говорити про чинсь вини, розбиття "єдності і т. д.", то за те треба винуватити саме центр, який ніколи до війни не належав, а навпаки все старався стояти в середині й відговідає за всі промахи німецької внутрішньої політики останніх часів. Маркс (і Кільц) досьогодня обстоюють деякі постулати правих і не проявляють ніякої енергії в обороні республіки. Соціалні демократи знають зрештою, що коаліція з німецькою людоями зартією неможлива та що з її боку не можна надіятися таких уступок, які уможливилиб їм співпрацю. Соціална демократія не хоче й не може (з огляду на робітничі маси) приносити даремних жертв і тому волить поки що підождати.

До осені зрештою ще далеко.

Н. Я.

3 життя нашої кооперації.

I. Нарада делегатів повіт. кооперативних союзів.

Дня 24. липня відбулася в Ревізійному Союзі Українських Кооперативів нарада делегатів від членів Центросоюзу. В програмі наради входили: план діяльності на 1926/27 рік і взаємовідносини Центросоюзу з повітовими союзами кооперативів. Реферат до першої точки висловив дир. Центросоюзу Герасимович, а до другої точки директор конспіциського повітового Союзу Кооператив Мартюк. Провідником наради був місто голова Ревізійного Союзу Українських Кооператив О. Лушчий. На зборах ми довідалися, що Центросоюз об'єднує тепер 40 повітових кооперативних осередків, які репрезентують понад 1000 кооперативів. Сума закупів у Центросоюзі виносилася кругло 2.500.000 зол., значить, що на одну кооперативу випадає 2.500 зол. Торги всіх кооператив дали в минулому році суму 10 мід. золотих. Центросоюз об'єднує заведи четвертину всіх закупів організованої кооперації. Ве-

падку радше проф. Вайсові, що правда, тільки посередньо. Всеж таки Камощиний висказується про цих двох своїх студентів з великим признанням, що є мірою їх таланту в устах людини, дуже скупой на похвали. Перебійніс дістав нагороду за красиди.

Карпенко студіював малярство декоративне у проф. Коварського. Але тяжкі матеріальні умовини привели до його працювати для заробітку, тому він сидів рідко в академії. Та прещінь Карпенко здужав приготувати на виставку кілька картин, які свідчать про його малярське знання. В декоративній вишляє сильно розвинене почуття форми при надто мало певному композиції. Одначе фрескова чи темперова техніка — в якій саме переведена його студія, — вимагає безумовно довшого часу для пізнання її й оволодіння, як на це дозволяє умовно коротка наука в академії.

Наймододшим учеником на малярстві був Галичанин — Кивелюк. Після скінчення рисункового курсу він перейшов на відділ дуже совісного педагога, проф. Пенськовського й, маючи за собою ледви два роки систематичної праці, адобував за цей час дуже багато. Півнав точно рисунок, а в малюванні тільки стежить у напрямі розвитку технічних чи кольористичних засобів, не задовольнячись випадковими ефектами. В салі графіки дав він крім цього цілу низку інте-

Мушиш бути мовою!

сталою прикличкою по випробуванню
1 пакки цитринного екстракту АГРУМІНА.
Генеральне представництво на Польщу:
ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.
1247a) 53-75

ють зоройними частинами червоної
армії, а с поголоска навіть про те,
що й у частинах ДПУ опозиція
також має своїх прихильників і що
вони поділилися на два табори.
Отже катастрофи горожанської війни
у СРСР між самими комуністами

Жіночі модні матер'яли

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1530

34-2

може прийти несподівано, а що во-
на може принести в наслідках, су-
дити передчасно.

що в першій лінії звертається
в сторону німецької людської пар-
тії (Deutsche Volkspartei), а понад
її головами і до католицького цен-
тра, що займає тепер між німан-
ськими партіями доволі неясне ста-
новище і попри впливовіє праві
крило а Штеттінським і Герардом
на чолі, має й рухливе, республікан-
ське крило під проводом був. кан-
цлера д-ра Вірта.

З його боку вийшов перед кіль-
кома днями (в статті "Шлі й до-
роги німецької політики" в "Франк-
фуртер Цайтунг" з 20-го ц. м.)
апел до всіх республіканських ду-
маючих партій, а в першій мірі до
соціал-демократів, щоб зблизилися
до себе в одну республіканську
фалангу, якаб спинила сподіваний
наступ правих і аратувала "до-
бутки революції". Поклик Вірта
викликав незвичайно живу дискусію,
в якій між іншим забирали
аж голос такі визначні представ-
ники лівиці, як демократ д-р Гаас,
центровець Йоос і соціал-демо-
крати д-р Бретшайд і Зольман.

Найгорячіше повитав Віртівський
апел д-р Гаас, що також закликає
"усунути реакцію" й узяти прав-
ління в свої руки. "Бо поки що",
пише він, "правительство центро-
демократичне, в Пруссії навіть рес-
публіканське, але в краю панує
безпіддольна реакція. Персональна
політика — реакційна, вищі і се-
редні школи — реакційні, суди-
ництво потурас ворогам держави,
прокуратура — без чуття для по-
треб республіканського державного
апарату, взагалі республіка — в
поневарість та в тисячких розгалу-
жених суспільного, господарчого
й бюрократичного життя в руках
реакції". Навіть у пруському міні-
стерстві внутрішніх справ, де пра-
цює від кількох літ енергійно со-
ціал-демократичний міністр Северінг,
роблять політику, — як знов пише
демократичний "Берлінер Тагблатт"
— реакційні державні секретарі й
вищі урядовці, між якими як най-
менше республіканці. Так нпр. між
держ. секретарями й міністерськи-
ми директорами — тільки один

Українці міста Львова!

В неділю, дня 1. серпня 1926 р.
набувається

у великій залі Мух. Т. та М. М. Ля-
сова, Шашківська 3.

ВІЧЕ

з порядком денним:

Амністія для політичних в'язнів

Початок о 12 год. в полудні.

Українці!

Являться як найчисленніше

Народна Організація Українців
м. Львова.

демократ, а 14 міністр. радників —
лидів 4 республіканців (2 со-
ціал-демократи й 2 центровці), з 23 стар-
ших радників, радників — лідів і
центровців, 1 со-ціал-демократ і 2
демократи, а між іншими низьки-
ми урядовцями є що найменше
1/2 прихильників старого режиму.

Що до якого дійшло, зазначив,
на гадку і Вірта, і Гааса, і Йооса,
соціалні демократи, що не хотіли
пристати на "велику коаліцію", а з
тактичних причин опинилися в опози-
ції коло комуністів. І демократи
і велика частина центру стоять
далше на платформі великої ко-
аліції й це визнає навіть центр у
відозві свого партійного комітету
(з початку липня), але соціал-демо-
крати все ще тримаються окремо-
сти, в опозиції. Тимчасом, як пише
Йоос, "маси народу втратили до-
віру до демократів і республіки й
називають їх тодішнім на показ
(Scheingepublik)". Бо німецький на-
род (каже знов проф. Бон), оці-
нюючи, як це всюди буває, всяке
правління з боку практичних ко-
ристей, досі ще не забув, що за
монархії було краще.

Віртівий поклик до створення
лівого фронту стрінувся одначе
поза демократами й лівими цен-
тровцями а далеко менше енту-
зіастичним привітанням. Центр по-
ставився до нього доволі акада-
мічно й вихидаючи (нпр. офіц. ор-
ган "Германія"), а з католицького
гурту, тим разом від офіційного
органу австрійських християнських
суспільників "Die Reichspost", ви-
шов уже рішучий спротив проти
акції Вірта, що "загрожує доте-
решній програмі центра й не може
бути байдужа і австрійським ка-
толикам".

І соціалні демократи не приняли
висновків Вірта без застережень. І з
обох основних відповідей Брет-
шайдлера й Зольмана видно, що
соціалні демократи під певними

В боротьбі за правительственну більшість у Німеччині.

Політичні ферії. — Новий секретар державної канцелярії. — В справі концен-
трації правих партій. — Б. канцлер Вірт як організатор республіканського
фронту. — Республіканці під пануванням правих елементів. — Розв'язання
в освітленні центру й демократів і відповідь д-ра Бретшайдлера. — "Ne schen-
ken" проти Вірта.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 26. липня.

Після парламенту і канцлер Маркс
розпочав вакаційну відпустку й у
Німеччині почалися справжні полі-
тичні ферії.

Ще перед відпусткою канцлер
іменував нового державного секре-
таря державної канцелярії, а саме
свого партійного товариша, міністер-
директора д-ра Ріндер-а, на місце
дотеперішнього секретаря Кемпне-
ра, що був вірним співробітником
бувшого канцлера д-ра Лютера
й належав до правого табору. Це
загально вважають знаком, що
правительство Маркса, побільшене
тепер новим міністром судівни-
цтва й зайнятих областей д-ром Белем,
задумує всупереч дотеперішній опі-
нії залишитися надалі, покинувши
як т. зв. правительство меншости.

А тимчасом і правіці і лівиці
макляються до концентрації своїх
розпорюжених сил і роблять підго-
товчі заходи до того, щоб в осе-
ні створити вкінці правительство
більшости. Найперший кліч такої
концентрації вийшов — під впли-
вом вислуду всенародного голосу-
вання в справі законопроєкту про
ліквідацію майна бувших пануючих
домів — від найбільше роздрібне-
них правих груп, які самі ще не-
давно належали в значній частині
до правительственої більшости
і виступили з неї тільки в наслі-
док незгоди в справах заграничної
політики. Німецькі націоналі при-
й-

шли тепер до переконання, що пи-
тання заграничної політики схо-
дять при теперішній ситуації на
друге місце та що на перше місце
висувається внутрішньо-німецька
політика, яку треба обороняти пе-
ред агресивним наступом револю-
ційних тенденцій зліва. Бувший
державний секретар Райнбабен на-
кликає в журналі "Weltpolitik zu
Weltwirtschaft" (за липень) до зане-
хання безплідних спорів в справах
заграничної політики, яку можна
буде успішно повести щойно після
зближення правих елементів на
основах права й моралі, що тепер
загрожені розкладовими тенденці-
ями лівиці. Поза тим більший гурт
правих політиків під проводом ві-
домих провідників бар. Гайля й
д-ра Ярреса випустив гарячу ві-
дозву, в якій пропонує утворення
спільного блоку праці (т. зв.
Arbeitsgemeinschaft) між обома
найбільшими правими партіями, ні-
мецькою національною й німець-
кою людською партією. І найскрай-
ніші праві групи, тепер найбільше
розбиті, дискутують питання вза-
ємного зближення й утворення
спільного "правого фронту", за
яким зрештою заявила і набираю-
ча сили господарча партія (Wirt-
schaftspartei) д-ра Бредта й Древіца
на своєму останньому горлиць-
кому конгресі. Ціла німецька права
преса (нпр. Kreuz Zeitung, Deutsche
Tageszeitung, Deutsche Zeitung, Oe-
wissen і н.) переповнена дискусіями,

ЛАМЯН М. ГОРНАТКЕВИЧ.

Українці в краківській академії мистецтв.

Академія мистецтв у Краківі віді-
грала чималу роль в нашому куль-
турному житті. Виховала вона досі
ряд мистців-Українців, з котрих одні
мають уже європейську славу,
молодші а поміж них обіщують на
майбутнє чимало своїм талантом.

Не від речі було би може агада-
ти спершу про напрями й лад в ака-
демії а тої доби, коли вчилися там
такі артисти, як Новаківський і Труш,
або й раніших ще часів, бо на то-
му тлі легше було би представити
теперішній умовини, одначе така те-
ма за широка для одної статті. То-
му тут обмежуся лише до характе-
ристики молодих adeptів, що дебю-
тують покищо безпретенційно на
академічній річній виставі.

Краківська академія, зрештою як
кожна інша, — має розвивати мо-
лоді таланти індивідуально, але в ду-
ші пануючих напрямів у мистецтві.
І хоча декотрі професори не нахи-
ляють учеників безпосередньо своїх
поглядів, всеж таки дають йому
відхилити підчас корекції свої тенден-
ції, спеціально щодо форми. А що
після імпресіонізму найшов до ака-
демії доступ в останньому десяти-
літті експресіонізм, тож і ця течія
дістала тут право горожанства на-
рівні з іншими обов'язковими на-
прямками. Саме в цьому тяжить при-

чина, чому праці деяких студентів є
виконані в дусі ультраймпресіоні-
стичним. А проте загаль професорів
лишає ученикам повну свободу в
праці, ставлять їм тільки одну ро-
зумну умовину, що образ можна
намалювати на якийнебудь лад, за-
те він мусить бути безоглядно до-
брий.

Студенти-Українці гуртувалися вже
здавна у найкращих професорів, де
сподівалися багато скористати. Тим-
то, переходячи через ряд салів на
виставі в цьому році, запитав я з
правдивою присмішкою, що най-
гарніші картини — робота наших зе-
мляків.

Найбільше талановитим зпосеред
них на виділі малярства є Олександр
Третяків, уроченець з Великої
України. Студент V. року академії,
вчився рівночасно у проф. Меггоффе-
ра (акт), Камощького (красива) та
Яроцького (малярство на вільному
воздуші, plein air). Від проф. Меггоф-
фера він перейняв совісний рису-
нок, цей найцінніший здобуток і
основу до самостійної творчої пра-
ці. Відтак у кольориті перевишив
Третяків значно своїх товаришів.
Тони в нього вишукані, фарби ясні
та чисті; з великою легкістю опе-
рує він сильними образами в карти-
нах повних сонця, побіч ніжних,
перлистих в студіях "interieur" чи
красивих сірої днини. Побіч актів
примітив він також дає дуже добрі
мініятури й одну релігійну компози-
цію, даючи тим доказ своєї всесто-
ропності. Одначе ця спроба компо-

зиції (Христос з апостолами) є до-
волі слабою, як рівнож слабими є
студії plein air'u, виконані під про-
водом проф. Яроцького. Але що
Третяків виказує в plein air'i велику
здібности, найкращим доказом цьо-
го є його праці у проф. Камощького.
В них вражає передовсім одно: Ка-
мощький, як пейзажист, не лише ста-
вить як домагання, але основно на-
кидає своїм ученикам власну мане-
ру, хоча їх вести найменше в ака-
демії шляхом своїх дослідів і
змагань, з чого, на його думку, —
студент визволюється легко при-
дальшій, самостійній вже праці. Та
Третяків не наслідовав ані трохи
проф. Камощького під оглядом тех-
ніки. Зрештою він опирається вся-
ким впливом, студіює перш за все
природу і йде до своєї мети безпо-
середньою правдою й ширістю.
Картини його стрінулися з великим
признанням зі сторони колегії про-
фесорів; йому признано аж дві на-
городи (за акти й красива) та вла-
сну роботу на рік (звану в акаде-
мії "майстершуд").

З Галичин виступає Петро Обаль,
також абсолютний, бувший ученик
проф. Аксентовича. В порівнянні з
ранішими студіями Обалю, слідний
у нього чималий поступ. Працюю-
чи в останній добі самостійно, по-
містив він на виставі переважно
композиційні начерки й кілька крас-
явдів. У перших проявляється силь-
ний декоративний хист в україн-
ському стилі. Назагал Обалеві
більше підходить акварель, як олій-

на техніка (за виїмком пейзажів),
менше ж пастель, бо в пастельних
рисунах фарби виступають в ньо-
го надто суворо, роблять вражіння
надто слабо відчутти. Працюючи і
надалі в царині композиції — що
видко підходить під його хист —
він повинен вдбайніше пізна-
вати форму, опанувати її а сте-
ловому значінні, що є основою де-
коративної живописи. Зате в кр-
а видає виявляє він неабиякий хист;
роззнаючись в цьому напрямі зо-
сім автотидактно, дійшов Обаль у-
же тепер до дуже поважних успі-
хів. Кольорит його картин ясні,
але інтензивний, а фактура вельми
цікава.

З Придніпряншіа брало участь у
виставі ще двоє малярів: Василь
Перебийніс і Олександр Карпенко.

Перший з них вийшов доволі за-
деко поза межі академізму під кер-
мовою проф. Байса. Сам Байс, еміг-
рантський імпресіоніст з доби
Ренуара, перейняв ними так силь-
но, що в цьому дусі виконав та-
кож своїх учеників. Тому то Пере-
бийніс став схилитися під впливом
проф. Байса до французького ми-
стецтва, головном у наслідуванні
Сезана. В його працях — чи то в
студіях акту, чи в пейзажі, слідне
шукування форми а сезанівському
значінні, при сулокійному, стоно-
ваному майяні колорит. Відтак Пе-
ребийніс — як ученик проф. Ка-
мощького, — солідаризується з Тре-
таковим, задержуючи власну мане-
ру, лишаючись вірним в цьому ви-